

ناټو « NATO »
او
د ناټو « NATO » پيژندنه !

دانټرنیټه دفارسی سرچینوڅخه

ژباړونکی ؛ عزیزاحمد خوارمل

شپږمه برخه

د شمالي اتلانټیک د تړون پوره متن !

واشینګټن د اپریل د میاشتې (۴) څلرمه نیټه د ۱۹۴۹ میلادی کال

ددی تړون لاس لیک کوونکی هیوادونه یو بل ځل خپل هوډ او دریځ یې د ملګرو ملتونو د منشور د اصولو او دموخو پرمراعات کولو، منلو او په نظر کې لرلو سره یې منی او خپله غوښتنه د نړۍ د ټولو ملتونو او دولتونو سره په سوله یزه توګه د سولې او آرامتیا په فضا کې اعلانوی او پری ټینګار کوي .

دشمالی اتلانتيک د تړون غړي هیوادونه د آزدي د ساتني ، اود خپلو ملتونو د گډ میراث اوتمدن
څخه ساتنه ددموکراسی اوفردی آزادیواودقانون دواکمنی اودحکومتی واک پر
اصولو او پربنسټ باندي دغه فاکتورونه چې په مثبتو توگه رامنځته سوی دی ، دهغه نه په کلکه
ملاتړ کوي . دغه هیوادونه پریگړه یې کړی ده چې په خپل زیار او هاند سره د ټولیز دفاع اود
سولی اودامنیت دساتنی په خاطر یووالی جوړ او خپل هیوادونه ددی پروسی په تحقق
ورکولو سره متحد یې کړی . اوله همدی کبله دشمالی اتلانتيک د تړون سره موافقت کوي
اودلاندنی مطالبو اوموضوعاتو په پاملرني سره خپلی دندی ترسره کوي او پرمخ وړي :

(۱) لمړی ماده: په هم هغه ډول سره چې دملگرو ملتونو د سازمان په منشور کې اشاره ورته سوی
ده ، ددی تړون لاسلیک کوونکی هیوادونه هم په همدی ډول سره منلی دي که هر ډول نړیوال
کړکیچ او اخ او ډب چې ممکن وی په هغه کې واک اورول ولري دسوله یزه لاری نه حل
اورامنځته سوی پېښي له منځه یوسي ، په هغه ډول اودریخ سره کوم چې نړیواله سوله ، امنیت
اوعدالت دخطر سره مخامخ نسی ، هغوی منلي دي اوددی دریخ پلویانو دی چې په خپل منځ
کې یووبل ته گواښ نه وي اویو دبل په وړاندی دی دځواک ، واک اوزوره څخه کار وانخلي او که
دغسی پېښي چې په هر بڼه ، ډول اوانځور سره دملگرو ملتونو دموخو پر خلاف وي هرورودی
مخنیوی ورځینی وکړي .

(۲) دوهمه ماده - دغه ماده اصلاً دسولی او ثبات دشرایطو په لوړوالی کې دپرمختگ پرلور
دسیاسی مرستوزیاتوالی دناټو دغړیو هیوادونو په منځ کې دی ، چې په همدی ډول سره یې
سرلیک کړی دي : دولتونه دنړیوالو سوله ییزو اودوستانه اړیکو دپراختیا پرلور ، دآزاده
ارگانونو اونهادونو په ملاتړ کولو اورامنځته کولو سره به په ښه پوهه اوپوهاوی سره
دهغو اصولو پربنسټ باندي چې دغه ارگانونه اونهادونه دهغه څخه جوړسوی اورامنځته
سویدی ، دسولی ، ثبات اودپرمختگ په رامنځته کولو کې به مرستی وکړي . دوي دیرغلونودله

منځه وړلو پر لور په نړيوال اقتصادي سياستونو کې په خپله يې حرکت کړی او په خپل منځ کې به د مرستې زمينې رامنځته کړي .

(۳) دريمه ماده - دولتونه د دې تړون د موخو د لازيات لاسته راوړلو په منظور سره ، په ځانگړی اويا په ټوليزه توگه سره په خپل واک او د يو د بل سره په مرسته کولو سره په دوامداره او گټوره توگه په ځانگړی او ټوليز ظرفيتونو سره ځان يې ساتلی او پراختيا يې ورکړی ترڅو د وسلو او يرغلونو په وړاندې ودرېږی او مقاومت دی وکړای سی .

(۴) څلرمه ماده - دولتونه کوم وخت چې خپل د څيرنی او مطالعی پر بنسټ خپل دمخکی او خاوری بشپړتيا ، سياسي استقلال او امنيت د خطر سره ووينی ، يو د بل سره په مشوريو او خبراترو لاس پوري کوي .

(۵) پنځمه ماده - دولتونه يو د بل سره همېرغه دی که پر يويا پر څو غړيو هيوادونو باندی په اروپا يا شمالی امريکا کې کله چې د يو بل هيواد اويا دنورو هيوادونو لخوا څخه پر يو يا څو هيوادونو باندی وسله واله يرغل تر سره سی نو دغه يرغل پر ټولو غړيو هيوادونو باندی گڼل کيږی او په پایله کې ټول غړي هيوادونه موافقه سره کوي په هغه صورت کې که دغسی يوه پيښه رامنځته کيږی هريوددي هيوادونو څخه د ځان د دفاع د حق په عملی کولو سره په ځانگړی توگه اويا په ټوليزه توگه سره د ملگرو ملتونو د سازمان د منشور د (۵۱) يو پنځوسمی مادی پر بنسټ ، هغه دولت اويا دولتونه چې تر يرغل لاندی راغلی دی د کيدونکی اړين پيل په ذريعه هغه څه چې اړتيا ورته پيدا کيدی سی په ځانگړی اويا ټوليزه توگه د غړيو هيوادونو په مرستی سره دفاع تر سره کوي او د تيږی مخه نیسی ، ترڅو په اروپايی اويا د اتلانتيک د سيمی په هيوادونو کې بېرته امنيت رامنځته سی او کيدی سی چې دغه کرڼه د وسله والو ځواکونو په گډون او کارولو سره تر سره سی . او د هر ډول پرېکړنده وسله وال يرغل او کيدونکی پيل د نتيجی څخه سمدلاسه د ملگرو ملتونو د امنيت و شورا ته به راپور ورکول کيږی او دغه کيدونکی پيل

اوکړنه هغه وخت تم کیدی سی او دره ول کیږی چې دملګرو ملتونو د امنیت شورا د نړیوال سولې او امنیت په راوستلو کې کیدونکی اړین پیل اوکړنه رامنځته کړی.

دشمالی اتلانتیک د تړون (۵ مه) پنځمه ماده ددی تړون زړه بلل کیږی او ددی مادی پربنسټ هرډول وسله وال یرغل پریو یا پر خولا سلیک کوونکی هیوادونو (غریو هیوادونو) باندی ، دغه یرغل پر ټولو غړي هیوادونو باندی تیری او یرغل گڼل کیږی او ټول غړي هیوادونه په یووالی سره ددی تیری او یرغل په وړاندی درېږی.

د منشور دغه ماده ددی نظامی تړون تاریخی بریالیتوب جوړه وی او رامنځته کوی ، وروسته د سپتامبر د یوولسمی (۱۱می) پیښی نه په (۲۰۰۱) میلادی کال کې د سپتامبر پر (۱۲مه) دوولسمه نیټه باندی د ناټو غړي هیوادونه ددی نظامی تړون د (۵ می) پنځمی مادی په نظر کې لرلوسره دشمالی اتلانتیک د تړون د ټولیزی دفاع د مقرراتوله مخی نه هرډول تیری او یرغل پر هریو غړی هیواد باندی یا پر ټولو غریو هیوادونو باندی گڼل کیږی ، دیو عکس العمل په ترڅ کی دیوه پراخه یرغل په کولوسره پرافغانستان باندی ددی پیل نښی او نښانی تر دا اوسه پوری په دی هیواد کې ددی نظامی تړون د غریو هیوادونو د کړنو نښکار ندوی دی. تر مخه دشمالی اتلانتیک د سازمان د منشور د پرو مهمو موادو ته اشاره وسول ، ددی تړون نورې مادی ددی لیکنی په لاندنی متن کې یې په لاندی توگه سره لولو.

(۲) شپږمه ماده - : دغه تړون په اروپا کې د ناټو د غریو هیوادونو او همدارنگه دشمالی امریکا د جغرافیاوی پراختیا ، د غریو هیوادونو د مخکی د بشپړتیا ، د الجزایر په هیواد کې د فرانسوی تر کنترول لاندی سیمی ، یوشمیر مخکی او جزیری چې دشمالی اتلانتیک د غریو هیوادونو د هر هیواد ترواک لاندی دی ، او دشمالی مدار راس السرطان

دځواکونو، دالوتکو او دکښتو په هکله چې په دی جغرافیاوي حوزی او سیمی کښې شته والی لري او په غریو هیوادونو پوری اړه لري، ټاکی یې.

(۷) اوومه ماده - : دغه تړون هیڅوخت په هیڅ ډول سره دملگرو ملتونو دمنشور دحقوقو او هغه الزاماتو چې لاسلیک کوونکو دولتونه دملگرو ملتونو دسازمان دغریو په توگه دامنیت دشورا لمرنی مسؤلیتونه یې دنړیوالی سولی او دامنیت درامنځته کولو اودتامینولو دپاره یې منلی دي هیڅکله یې تر تاثیر لاندی نه دی راوستلی اونه باید چې په ډول سره تفسیر او وگڼل سی.

(۸) اتمه ماده - : دغریو هیوادونو څخه هر یو یې اعلانوی چې دنړیوالو هوډونو، تعهداتو اومنل سوی موادو څخه چې داجرا په حال کې دی اود لاسلیک کوونکو غړیو هیوادونو او نورو هیوادونو سره ددی تړون دگټو سره په توپیر او تیری کې نه وی، هر یو یې په همدی ډول سره هوډمن او متعهد دي چې وبل یو داهسی تړون اونړیوال هوډ ته به ورگډ نه سی او په کې گډون به ونکړی چې داوسنی تړون سره په توپیر او تیری کې وي.

(۹) نهمه ماده - : غړی دولتونه له همدی کبله شوراگانی رامنځته کوي، چې ټوله هغه غړی هیوادونه په هغه کښې استازی به ولري، ترڅو ددی تړون تراجراتو او کړنولاندی واروند مسایلو ته پاملرنه اووسی اوتر کنترول لاندی ونیول سی. اودغه شوراگانی دپرتیا وړنور ارگانونه رامنځته کوی او جوړه وی یې، خصوصاً شورا به ژر او په گړندی توگه سره به یوه دفاعی کیمته رامنځته کړی اودپیل په پرځای کولو سره لارښودنه ددی تړون و (۳) دریمی، (۴) څلرمی او (۵) پنځمی ماده ته کیږي.

(۱۰) لسمه ماده - : غړی دولتونه ممکن چې درایو په ټولیز ډول سره ددی تړون داصولو دټنگښت دپاره اودشمالی اتلانټیک په سیمه کښې دامنیت سره دمرستی دپاره دنورو

اروپایی هیوادونوڅخه ددی تړون و غړیتوب ته بلنه ورکوي ترڅو ددی تړون غړیتوب ترلاسه کړي. هر هغه هیواد او دولت چې په دی ډول سره رابلل کیږي کولای سی چې و دی تړون ته دغوښتن لیک په ورسپارلوسره دامریکا دمتحده ایالاتونوسره په پیوستن اویووالی سره ددی نظامی تړون غړیتوب ترلاسه اوددی نظامی تړون غړی دی سی ، اودامریکا هیواد دغه غوښتنلیک ونورو هیوادونوته دخبرتیا دپاره ودوي ته یې اعلانوي اودوي ته اطلاع او خبرورکوي.

(۱۱) یوولسمه ماده - : دهر هیواد داساسی قانون پربنسټ دغه معاهده به تصویب وي او دمتن گټه به یې ترکاراوا اجرااتولاندی و نیول سی ، اوتصویب سوی اسناد دی ژردامریکا ودولت ته دی وسپارل سی اودامریکا هیواد ددغه ډول اسنادو لاسته راوړل دی په گړندی توگه سره به و (لاسلیک کونکو) غړیوهیوادونوته راپوراومعلومات ورکړي . دغه تړون دهیوادونوپه منع کی چې تصویب سوی دی سمدلاسه دټولو غړواویالویه برخه) اکثریته برخه)تصویب کونکو هیوادونه لکه : بیلجیم، کانادا، فرانسه، لوکزامبورگ، هالنډ، انگلیس او متحده ایالاتونو دتصویب څخه عبارت دی، اوبیا وروسته ، دکارونی اود اجرااتوورپه وگرځي . دغه تړون دنورو هیوادونواودولتونودپاره داسنادودسپارلواو تصویب اوپرکړی دنیتی او تاریخ څخه داجرااتوورپه وي .

(۱۲) دوولسمه ماده - : دلسو کالونوپه تیریدوسره ددغه تړون داجرااتواو کړنوڅخه اویا وروسته دهغه نه په هغه صورت کې چې دغړیو دولتونوپه وړاندیزسره ، غړي دولتونه دتړون دنوي لړلیدپه هکله یو دبل سره مشوري کوي او په دی لړ کې هغه فاکتورونه اوفاکتونه چې دشمالی اتلانتیک په سیمه کښې سوله او امنیت ترخپل تاثیر لاندی راوړي اوسولی اووامنیت ته گواښ وبلل سی ، اودنړیوالو اوسیمیزو مسایلو دپراختیا په هکله دنړیوالی

سولی او امنیت د تامينيولو او درامنځته کولو د پاره د ملگرو ملتونو د سازمان د منشور پر بنسټ، پاملرنی او نظر کې نیولو سره خپلی اړوندی چاري ترسره کوي.

(۱۳) ديارلسمه ماده - : د شلو کالونو په تيريدو سره د دغه تړون د اجرا اتواو کړنو څخه ددی غړيو هيوادونو څخه هريو يې کولای سی چې وروسته دیوی اعلامیې په وړاندی کولو او خپره ولوسره ددی تړون څخه خپل دنه غړيتوب او په دی تړون کې دگوبنه کيدو نه دامريکا د متحده ايالاتو و دولت ته وړاندیزوکړی او ددی تړون څخه ووځي او دامريکا متحده ايالاتونه وروسته ددی وړاندیز د ترلاسه کولو څخه مکلف او موظف دی چې دغه اعلامیه د غړيو هيوادونو واطلاع او خبرتيا ته ورسوي .

(۱۴) څلورلسمه ماده - : ددی تړون ټول مطالب او متنونه چې په انگلیسی او فرانسوی ژبو باندی لیکل سوی ، په دواړه ژبو معتبراو د درنښت وړ دی ، او د تړون نوموړی اسناد دامريکا د متحده ايالاتونو و دولت ته د ساتلو د پاره سپارل کيږی .

د دندی له مخی نه ، دامريکا د متحده ايالاتونو و دولت هم په همدی ډول سره د تړون اسناد وروسته تر تصویب او پریکړی نه دکاپی په ډول د تړون ولاسلیک کوونکو (غړيو هيوادونو) ته ورلیږی ، او بیا تر اجرا اتواو تر کار لاندی راوړل کيږی ، دغه تړون د (۱۹۴۹) میلادی کال د اگوست د (۲۴) څلرویشتمی نیتی نه د لاس لیک کوونکو غړيو هيوادونو ، د منل سوو او تصویب سوو اسنادو وروسته د اجرا اتوو وړ وگرځیدی . د خاوری د بشپړتیا تعریف چې په (۵) پنځمه ماده کې وهغی ته اشاره سوی دی دشمالی اتلانتيک د پيوستون د پروتوکول د (۲) دوهمی مادی په وسیله چې په (۱۹۵۱) میلادی کال کې د اکتوبر پر (۲۲) دوه ویشتمه نیتیه باندی دیونان او د ترکیی د پيوستون په اړه دیوی نوي لړلید وړ وگرځیدی . په (۱۹۲۳) میلادی کال د جنوری پر (۱۲) شپاړلسمه نیتیه باندی ، دشمالی اتلانتيک شورا اعلان وکړ: ددی تړون هغه بندونه چې د الجزایر د هيواد په اړه ،

چې دفرانسی دحکومت تراک لاندی دی د(۱۹۲۳) میلادی کال د جولای دمیاشتی څخه
داجرا تووړی ندی .

دغه تړون په (۱۹۴۹) میلادی کال کې داگوست پر(۲۴) څلرویشتمه نیټه باندي وروسته
داسنادودسپارولوڅخه چې دټولوغړیوهیوادونوله تصویب اومنلو څخه صورت وموند
داجرا تووړاوترکارلاندی واچول سول . همدارنگه په هم هغه ډول سره چې دشمالی
اتلانتيک دنظامی تړون (۳، ۵، ۹ مه) دریم ، پنځم اونهمه ماده ترملاحظی اونظرلاندی
تیرسو ، دشمالی اتلانتيک تړون دسیاسی یووالی ، دنظامی یووالی اوتولیزدفاع بنسټ
جوړه وي اوپه همدی ډول سره ددی منشور (۲) دوهمه ماده دغړیوهیوادونو پرسیاسی
اواقصادی چاروباندی څرگندونی اوتینکاریې کړی دی ، له دی کبله دشمالی اتلانتيک
نظامی تړون دوه اړخیزه اودوه برخه لرونکی ده . دیوی خوانه اواقصادی اووتولنیزو
پرمختگونوته ارزښت ورکوي اوهغه تائیدوی ، منی اوملاترورڅخه کوي ، دبله خوانه
پریوی پریکړنده امنیتی سیاست باندي تینگار کوي چې په ریالستیک او واقعی توگه
سره دټولیزدفاع نه ملاتړ وکړي . اوس چې ددی نظامی تړون څخه همدا سی څیرنه اوپوهه
ترلاسه سو ، چې دشمالی اتلانتيک تړون ، نظامی سازمان (ناټو) په هکله مو څه ناڅه
معلومات ترلاسه کړ ، بیاکیدی سی چې وویل سی ددی کاردکړنی دډول په هکله ویلی
سو چې ددی دفاعی تړون غړیوهیوادونه لاندنی گټي دځانه سره لري .

(۱) لمړی- : ددفاعی تړون په رامنځته کولو سره کولای سی چې دهیواد واکمنی په خپله
خوښه په مسلکی اوانجینری توگه سره دهیواد په امنیتی فضا کښې پراختیا ورکړی .

(۲) دوهم- : ددفاعی تړون په رامنځته کولو سره کولای سی : (دگواښ په شرایطو کښې)
دهیواد دامینتی کیدو اوځانله کیدو څخه مخنیوی وکړي .

(۳) دریم - : ددفاعی ترون په رامنځته کولو سره کولای سی (دگوانښ په شرایطو کښې) دنورو هیوادونو دځواکونو دراتولیدو او ائتلافونو دجوړه ولوڅخه دیرغل دپاره پریل هیواد باندی دمخنیوی سبب وگرځی .

(۴) څلرم - : ددفاعی ترون په رامنځته کولو سره کولای سی چې دیو هیواد دځواکونو واک دلویو قدرتونو او سترو هیوادونو د هژمونی غوښتنی او یواړخیز ځواکمن کیدو په وړاندی پراختیا ومومی .

(۵) پنځم - : ددفاعی ترون په رامنځته کولو سره کولای سی چې دهیواد ځواک او واک په سیمه کښې دکرکیچونو په مدیریت کولو سره پراختیا ورکړی .

(۶) شپږم - : ددفاعی ترون په رامنځته کولو سره هیواد کولای سی چې دخپل واکمنی په شرایطو کښې وخپل نظامی لوړتیا ته په گټورتوگه سره پراختیا ورکړی او لوړی بوزی .

(۷) اووم - : ددفاعی ترون په رامنځته کولو سره کولای سی چې د فرصتونو څخه په کاراخیستنی سره د ظرفیتونو په پاملرنی سره دگوانښونو په وړاندی ودربړی اووهغه ته پراختیا ورکړی .

(۸) اتم - : ددفاعی ترون درامنځته کولو سره کولای سی اړوند هیوادخپل امنیت په څواړخونو او بعدونو سره مطرح کړی او په همدی ډول سره اقتصادی سیاستونه کولای سی چې داقتصادی پلوه هم مثبت او گټوراغیزه دغړی هیواد دپاره دځان سره ولري . /

(نوریا، په اوومه برخه کې ادامه لري)

اخیځلیک :- د ایسنا نیوز څخه. او د military.ir څخه.